

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Buiv. Rógeje Ferdinand 24.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgőnyeim: Köztörny, Arad.

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... .. 432 Lel.

Fél évre ... .. 216 Lel.

Negyed évre ... .. 108 Lel.

Havonta ... .. 36 Lel.

Hirdetések díjazás szerinti
vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Élet a sirokon.

Az élet mögött ott van a halál. És a halál után következik az új élet. A sírhantokon fü zöldül, virág pompázik, a ragyogó élet csillog kikelnek az emberi porral kevert televényből. Megismétlődik ez a folyamat minduntalan, mert a nagy természetben semmi sem megy veszendőbe: a halálból új élet sarjadzik, az élet elmúlik és az utódokban tovább folytatódik. A temetők kapuján olvasható memento: Feltámadunk!, szimbóluma az élet és halál, az elmúlás és újjászületés örök törvényének.

Mi aradiak nyugodtan rójuk az aszfaltozott utcákat, a napi fáradtságos küzdelem után pihenőre térünk hajlékunkba: Nem is gondolunk arra, hogy alattunk a föld mélyében ősök csontjai porladnak. Nem is gondolunk arra, hogy a lüktető, robogó, küzdelmes és diadalmas élet régi halottak földi maradványain épült fel. Pedig valamikor régen temetkező hely volt itt, ahol most házak emelkednek, virágágyak pompáznak, a fejlődés, a város lakosságának növekedése a régi temetkező helyekre rátelepítette az élőket, akik öntudatlanul kegyeletsértő lábbal tapodják az elmult generációk porait. Mert ilyen a diadalmas, rohanó élet: kegyeletsértő és brutális, hiszen

építeni akar, amit tradíciók lerombolása nélkül nem lehet.

Aradon most az életnek új helye keletkezik. Tisztviselő-telep létesül az ó-temető helyén. A város-élet mögött eltérülő régi temetkező helyről az utódok már régóta elhordták szeretteik földi maradványait. Néhány sírban azonban ott maradtak azok, akiknek magvuk szakadt, vagy utódaikat szerte-szórta az idő. Jönnek a csákányos munkások, bontják a régi sírokat, összegyűjtik a földben nyugvó régi csontokat és azután az új temető valamelyik sarkában közös gödörben hantolják el és hirtük sem marad a valaha élőknek. A város vezetősége rájött arra, hogy a régi temető helye nem maradhat továbbra is kihasználatlanul akkor, amikor ebben a lakástalan világban valóságos harcok folynak egy egy odúért, egy-egy emberi lakért. Elveszik tehát a holtaktól az örök lakást, kilakoltatják tehát azokat, akik már nem felelhetnek, nem panaszkodhatnak, nem tusakodhatnak a lakásért. Szükség van a holtak helyére, hogy az élők elhelyezkedhessenek. A „Feltámadunk!” jelige hamarosan megvalósul.

És talán jól is van ez így. A város közvetlen közelében, a lüktető élet szomszédságában, virág-

zó gyárak és ipartelep tövében élet kell, nem pedig az elmúlás gondolatát felidéző, süppedt sírdombok és korhadt keresztetek hazája. Az élet, a fejlődés, a munka elevenség akar, nem pedig szomorú esendőség. A hajdani sírdombokon hamarosan házak fognak épülni, utcák nyílnak, kertek virulnak, gyermekek játszadoznak gondatlanul és napi munkájuk után fáradt emberek térnek pihenőre, hogy új erőt

merítsenek a másnapi küzdelemre mindaddig, míg elérkezik az ó órájuk is és bevonulnak abba a birodalomba, amelynek helyén talán száz év múlva szintén házak épülnek, dolgozó emberek befogadására.

A régi sirokon hamarosan új élet sarjadzik. Mert az a természet örök rendje, hogy az élet után következik a halál és az elmúlást felváltja az élet.

A temesvári Lloyd-bank aradi hitelezői.

— Megkezdődött a kényszereljárás :: Holnap dönt a bíróság. —

Az Aradi Közlöny timisoarai (temesvári) szerkesztőségének telefonjelentése. A timisoarai (temesvári) Lloyd bank kényszereljárású kérelme ügyében megtartották meg a tárgyalást a timisoarai (temesvári) törvényszéken Szunyogh András táblabíró előtt. A tárgyalás óriási érdeklődést keltett. A tárgyalási terem és a folyosó zsúfolásig megtelt hitelezőkkel, ügyvédekkel és érdeklődőkkel. Amikor a táblabíró megnyitotta a tárgyalást, több mint százhusz hitelező volt bent a kis teremben összezsúfolva. A Lloyd bank igazgatói: Hering Gusztáv, Klein Márk, Molnár Géza, Schönberg Ede, Löfler Géza és Tinusz Tamás postafőnök valamennyien megjelentek.

Schönberg Ede ügyvezető igazgató, aki letartóztatásban van, szüres fegyházörök között áll. Az állami érdekek képviselőjében dr. Mercea kincstári ügyész jelent meg. Szunyogh András táblabíró megállapítja, hogy 118 hitelező jelent meg. Ezek között a nagyobbak a következők: a timisoarai Banca Commerciala, a prágai Legio bank, a nagyszabert Gazdasági Bank, az aradi Lloyd bank, a timisoarai Józsefvárosi Népbank, Hermes Bank, Jelzőlog és Hitelbank, a Magyar Általános Hitelbank timisoarai fiókja.

Dr. Préda Péter vagyonszelő felolvassa a jelentést, amely szerint a bank aktívái 1.650.000 leit, passzívái pedig 1.912.329 leit

Emlékezés régelekről.

(Egy régi aradmegyei poéta. — Vig legények társasága. — Tréfa a koporsóval.)

Az alábbi levelet egy ma is Aradmegyében élő öreg ur intézte egy aradi öreg barátjához és temérdek kedélyes epizódot elevenít fel benne a régi aradi napokból, amikor a mai öreg urak még vig legények voltak. Az eleven tollal megírt emlékeztetéseket alább közöljük:

Kedves öreg barátom! Kivánságnak eleget teszek, hogy a régi mult időkre visszaillesztést veje, feljuttassak olyan emlékeket, melyekre a most élő legőregebb emberek is alig-alig emlékeznek, de örülnek ha békét hagynak nekik, mert a feljúló emlékek sokszor fájdalmakat okoznak. Igaz az a közmondás — ne keresd fel azokat a helyeket, hol kedves gyermekkorodat töltötted el, mert az nagy fájdalmat okoz. Ha valaki érzi — úgy én átérezni tudom, hogy az öregkor nem lassan-lassan, de egytől itt van.

Élénken tudok vissza emlékezni ma is az elmultakra, mintha tegnap történtek volna. Vissza tudok emlékezni még a dajkám dalára is, ki bölcsőmet ringatva azt a nótát énekelt:

Kalapot szememre vágom,
Ugy tekintem a világot.
Igy mulik el ifjuságom.
Vedd fel pártás a vasvesszőt
Vedd meg véle a temetőt
Miért nem kegyelmez senkinek semmi
Jónak.

A dal mellett szépen végig álmodtam a jövőt és 72 éves korban ébredve vissza gondolok, az elmult régi jó időkre:

Hol is kezdjem csak? Az ötvenes évek elején. Igen, gyermekkorom idején én még ismertem a jó és öröklő vidám Csonkó Nácit, ki atyámnak jó barátja volt. Az öreg ur csendes magányában részint az ugynevezett „Reck”-féle házban (volt Reinhardt, most a Közp. Takarékpénzár) háza) majd a megyében a csormói pusztáján lakott. Verseket írt a kitünő kedélyű öreg ur, melyen mulatott

az egész város. Ő volt akkor a város Réthy Laciája, a „Löwy Nácija”.

Jó cimborát voltak a négyes (quartet) Ebesfalvi Gyuri, Nagy Sándor (volt első alispán, később törvényszéki elnök), Váry János, Vajna Miklós és titkon mások, kik azt az elvet vallották, hogy hát sirva vigad a magyar. A társaság nélkülözhetetlen tagja volt a jó öreg Murády János bácsi.

Egy alkalommal vigan folyt a társaság, melynek fogadás lett a vége. Ott voltak rejtegetve a leander virágok alatt a kis boros hordók. Az öreg Murádynak nagyon fájt a foga egy ilyen hordócska borra és megkérdezte a Náci barátját, mit kérne egy ilyen kis hordó borért?

Semmit egyebet, mint azt, ha neki vetkezel porére és a válladon most mindjárt átvisszed az utca másik oldalára, tied a hordó bor.

Senki sem hitte, hogy János bácsi erre vállalkozna, de bizony

Murády bácsi a jó alkalmat nem mulasztotta el, mikor arról van szó, hogy egy hordó bort lehet így az utcán találni. Neki vetkezett, fel vette a vállára a boroshordót és cipelte az utca másik oldalára. Hej, de utjába állt a policáj, kinek aztán a fülebe sugott valamit és ez elnevette magát, utat engedett neki. Így nyerte meg a fogadást a jó Murády bácsi. Ezután történt egy alkalommal, téli esős időben, midőn Csonkó Náci a pusztán szorult sár és vízben. Vágyódott látni az ő barátait, meg egy kis murázás után. Hogy kitudja csálni télviz idején barátait a pusztájára, gyászjelentést nyomtatott, melyben a felesége mély fájdalommal tudatta jobb létre szenderültét — és a temetés határidejét pontosan megállapítva — ezt elküldte barátainak.

Koporsót hozatott, egy ravatalt állított fel s beleteküdt a koporsóba, arcát behajporozta és szemföldöt vett magára. Feleségét gyász-

tesznek ki. A jelentés felemlíti, hogy a Lloyd bank fizetéseketlen ségé: a *Goldschmidt és Schönberg* budapesti bankbizományi cég bukása idézte elő, amelynek 11 millió koronát kölcsönzött a bank. 1922. augusztus havában 60.000 leit vesztett. Súlyos veszteségei voltak a lombardkölcsönök fedezésénél is és a bukás egyik fő oka volt az is, hogy a banktól elvették a devizával való kereskedés jogát. A vagyonfelügyelő bejelentette, hogy a mérlegeket Molnár Géza és Klein Márk igazgatók irták alá, Hering Gusztáv, Tinusz Konstantin és Löffler Géza eddig nem irták alá. Löffler kijelenti, hogy ő nem írja alá, mert ő már hosszabb idő óta nem vett részt a vezetésben. Schönberg Ede aláírta a mérleget.

Dr. Gross Ignác aradi ügyvéd a hitelezők nevében követelte, hogy a csődöt mondiák ki vagy a hitelezők alakítsanak egy bizottságot, mert nem bizhatnak a mérlegek hitelességében. Végül is Löffler, Hering és Tinusz igazgatók is aláírták a mérlegeket, aminek hitelességére aztán valamennyi igazgató letette az esküt. Ezzel a Lloyd bank igazgatói elkerülték azt, hogy a csődeljárást indítsák meg a bank ellen és így rátértek az egyezkedési tárgyalásra.

Dr. Vértés Adolf, a Lloyd bank ügyvése közölte a bank ajánlatát, amely szerint

a betétek 60 százalékát hárlandó visszafizetni egy hónapon belül. A többi hitelezett összegeknek pedig 34 százalékát 4 havi részletben.

A betéteseknek visszafizetendő összeg fedezetét Hering Gusztáv igazgatósági tag saját vagyonával ruhába öltöztette, aki ott jajgatott koporsója mellett, midőn pontosan megérkeztek a gyászoló jó barátok — minden rendén volt...

Fájdalommal álltak körül a koporsót, midőn Murády bácsi megszólalt:

„Szegény Náci pajtás! Már vége van!

Erre Csonkó Náci egyik szemét kinyitotta és Murády felé kacscintott. Murády Nagy Sándornak oda szólt.

„Láttad kacscintott!...

Csonkó Nácinak is kezdett keletlen lenni a koporsóban való pihenés, a jelenlevők bámulatára felült és megszógyenyítőleg ezt mondta:

Ehadták, meg kell hogy hallják, hogy viszontláthassalak titeket?

Talán mondanom se kell, hogy ennek a feltámadásnak 3 napi vizmulatozás lett a vége.

Sajnos ennek a „viglegények” társaságának már egy tagja sincs életben, de még éi az emléküik és ezzel együtt a régi jó idők emlékei, mit nem tudok feledni.

x y.

vállalja. A többi hitelezőknek visszafizetendő összege: a *Temesvári Bank és Kereskedelmi R. T.* biztosítja felmutatott közjegyzői okirattal. A Lloyd Bank ügyészének ajánlata felett a hitelezők megkezdtek a szavazást, hogy a bank által felajánlott egyezkedési kvótát elfogadják-e vagy sem? A bíró sorra felszólította a 118 hitelezőt nyilatkozattételre. Az aradi hitelezők közül dr. Lutai Kornél aradi ügyvéd 4500 leit követel, amit a bank elismer és dr. Lutai az ajánlat elfogadása mellett szavazott. Az aradi Lloyd Bank 23.512 leies követeléséből 21.638 leit ismert el a bank képviselője, Molnár Jenő aradi cég 24.760 leies követeléséből 19.930 leit ismertek el, míg *Hirschfeld és társa* aradi cégnek 52.630 leies követelését ismerték el és valamennyien az ajánlat megkötése mellett szavaztak. *Prinz és Hilberg* aradi cég 4000 svájci frank átutalása miatt támasztott követelést. Megállapították, hogy ebből már 3 ezer frankot átutaltak s a hiányért 25.000 lei követelést is-

Ujabb feljelentés Mold József ellen.

Exhumálják a fegyelmi bizottság elhunyt elnökének holttestét :: Folyik a vizsgálat a bűnygyben :: A jövő év tavaszán körül sor a főtárgyalásra

Ma újabb szenzációs feljelentés érkezett a letartóztatásban levő *Mold József* volt vasúti főfelügyelő ellen. A feljelentést *Patruban* Gergely, az aradi vasútigazgatóság főfelügyelője adta be, melyhez *Constantin Neastase*, a bucaresti vasútigazgatóságnál működött vasútigazgató feleségének levelét is mellékelte. *Constantin Neastase* körülbelül négy héttel ezelőtt hirtelen és váratlanul elhunyt és az a gyanu merült fel, hogy a vasútigazgató mérgezésnek esett áldozatul. Az elhunyt *Constantin Neastase* erős, egészséges ember volt, aki mint a legfelsőbb fegyelmi bizottság elnöke hónapokkal ezelőtt Aradon járt, a mikor *Mold József* fegyelmi ügyét tárgyalták. A vasútigazgató felesége *Patruban*hoz intézet levelében kéri a főtisztviselőt, hogy tegye meg a feljelentést *Mold* ellen, mert minden kétséget kizárólag férje, *Constantin* bünténynek esett áldozatul. Az ügyészség nyomban foglalkozott az új feljelentéssel és elrendelte a Bucarestiben eltemetett vasútigazgató exhumálását.

Mold József és társainak bűnygyében megszakítás nélkül folyik a vizsgálat *Ursu* János dr. táblabíró, helyettes vizsgálóbíró vezetése mellett. Hetek óta folynak a tanukihallgatások, amelyek újabb és újabb érdekes adatokat szolgáltatnak a vizsgálatot vezető hatóságoknak. A terhelt adatokat a vizsgálat érdekében azonban a vizsgálóbíró nem közli nyilvánossággal. Naponta érkeznek kisebb feljelentések, amelyek a vizsgálat befejezését hosszabb időre kitolják. Dr. *Ursu* tábla-

biro nyilatkozata szerint a vizsgálat legkésőbb augusztus elejéig befejeződik. Az iratok az ügyészséghez kerülnek, amely azok áttanulmányozása után készíti el a vádiratot *Mold* ellen. A nagyszabású bűnygy kétségkívül szenzációs főtárgyalása csak 1924. tavaszára várható. Valamennyi terhelt a vizsgálat befejezéséig letartóztatásban marad.

A bíróság a Lloyd bank kénysszeregyezkedési ügyében csak holnap reggel hirdeti ki a határozatot, de az eredmény már ma is tisztán látható, mert mint a leadott szavazatokból megállapítható volt, a hitelezők 85—90 százalékka elfogadta a bank által felajánlott egyezkedést.

rendezésére hat bizottság alakult dr. *Balan Miklós* metropolita elnökelete alatt.

A halálra ítélt érsek.

(Látogatás a börtönben. — Számított egyházió.)

Rómából táviratozzák: A Vatikán ma értesítették hogy az orosz országi pápai segítőmisszió vezetője a napokban meglátogatta a halálra ítélt *Zieplak* katolikus érseket. A látogatás a szovjetkormány közegének jelenlétében történt meg és egy fél óráig tartott. *Zieplak* papi ruhában, pásztorgyűrű nélkül jelent meg látogatója előtt és ecsetelte az oroszországi katolikus egyház nehéz helyzetét. *Zieplak* egészségét a jelentés szerint a börtönlevegő rendkívül megviselte. A Vatikánban remélik, hogy sikerülni fog az érsek számára kegyelmet kieszközölni.

Ruszkvából jelentik: *Tichon* p. kánának a doneci monostorba való internálásakor helyettesül *Agafangel* érseket neveztek ki, a kit a megbízatás vállalása után a bolsevikiek azonnal forradalmi törvénszék elé állítottak és mint ellenforradalmárt az északi tartományokba száműzték. A nyolcvanhárom éves *Agafangel* az ut fáradalmaiba belebetegedett annyira, hogy rabkórházba szállították. Állapota reménytelen.

Kirabolt ügyvéd.

(Nagyszabású ékszerlopás Körösbányán.)

Különös körülmények között rabolták ki a napokban *Baia de Crisen* (Körösbányán) *Ajben Béla* dr. ügyvédet. Az ügyvéd lezárt lakásába valaki behatolt és ott az egyik zárt szekrényből kilopta az ékszereket tartalmazó dobozt. A betörő távozásakor ismét bezárta a szekrényt és a lakás bejáratát, úgy, hogy a hazatérő ügyvéd mind addig nem vett észre semmit a betörésről, a míg meg nem állapította az ékszeres doboz hiányát. Az üres ékszeres doboz a másnap megindított csendőri nyomozás megtalálta az üres esővizes hordóban és megállapította, hogy a tettes csakis a házba bejáratos egyén lehet, aki megszerezte magának a szükséges kulcsokat. Ezt a feltevést bizonyítja az is, hogy a betörő nem is kutatótt másutt, csak az ékszeresdobozt tartalmazó szekrényben. A dobozban volt ékszerek értéke jóval meghaladja a 150.000 leit. Egy éfköves platinagyűrű 60.000 lei értékű volt és ezen kívül több gyűrű, fülbevaló és egyéb ékszertárgy volt a dobozban, amit a tolvaj teljes egészében magával vitt. A csendőrség erélyes nyomozást indított a raffinált betörő kézrekerítésére.

Az első metropolita.

(Báró *Saguna* halálának ötvenedik évfordulója.)

Bucurestből jelentik: E hó 29-én lesz 50 éve annak, hogy a volt magyarországi görög-keleti román egyház első metropolitája: báró *Saguna* András Sibiuban (Nagyszebenben) meghalt. A volt metropolita, aki *Ferenc József* császárnak és királynak is bizalmas embere volt, nagy befolyásával keresztül vitte, hogy az erdélyrészi gör. kel. román egyház az ő tervei szerint szerveztessék, autonóm alapra fektetve az egyház kormányzását, melyet ma is mintául mutatnak be a régi regátbli egyházi szervezettel szemben. A kormány, a klérus és a hivek az idén nagy ünnepek keretében igyekeznek megtartani a nevezetes évfordulót. Az első napon Sibiuban folynak le a hivatalos ünnepek a templomban és a metropolita székházában, amelyen részt vesznek az uralkodó pár, a kormány és egyéb küldöttségek. Másnap, június 30-án kirándulás lesz a metropolita sírházhoz, ahol dr. *Lupas János* egyetem. tanár mondja el emlékbeszédét. Az ünnepek

Összeesküvést terveztek Pasics ellen.

Bucurestből jelentik: A Diminiata bolgár forrásból arról értesült, hogy *Belgrádban* *Pasics* volt külügyminiszter ellen összeesküvést terveztek. Az összeesküvők e hó ötödikére tervezték a merényletet, amelynek az volt a célja, hogy *Pasics*ot megöljék. A rendőrség házkutatásokat tartott és sikerült egy névsort találni, amelyből kiderült, hogy a merénylet részben a demokraták, részben a katonai liga tervezte.

Az Argetoianu-féle kölcsön.

(Bírói eljárás a volt miniszter vagyona ellen.)

Bucurestiből jelentik: A külügyi bizottság az Argetoianu volt miniszter által létesített 32 milliós kölcsön-hitelt megsemmisítette. Most azon módokat felelt tanácskoznak, miként lehetne kártalanítani az államot és miként lehetne kielégíteni a külföldi bankokat, amelyek bonokat kaptak a kölcsönből kifolyólag. — A pénzügyminiszter terve az, hogy a bonokat is bevegye a konszolidációs műveletekbe, ellenben Argetoianu tiltakozik a konszolidálás ellen. Azt mondja, hogy erről csak 1925. januárjában lehet szó, amikor még a leu nem lesz paritásba a frankkal. Ezzel szemben a pénzügyminiszter és a kormány ama véleményen vannak, hogy végszükség esetén bírói uton indítsanak eljárást Argetoianu egész vagyona ellen, de nem fogják tűrni, hogy az állam bármiképpen is károsodjék.

A fascista Olaszország.

(Volt liberális miniszter levele Mussolinéhoz.)

(Az Aradi Közlöny római levelezőjétől.) A fascista Kormányának eltökélt szándéka az állami pénzügyek rendezésére irányuló munkának könyörtelen folytatása. De Stefaní pénzügyminiszter bejelentése szerint az idel év április havi tényleges bevételek 632 millióval mulják felül az előző költségvetési év ugyanezen hónapjának bevételeit, ami szintén a fascista Kormány nagy sikerének tudható be. Az olasz Kamara ezért most is, mint hat hónappal ezelőtt nagy szótöbbséggel, 188 szavazattal 62 ellen bizalmat szavazott Mussolinének és 1924 június 30-ig adott neki indemnítást. 1848 óta most fordult elő először az olasz parlament történetében, hogy olasz kormány ilyen hosszú indemnítást kapott.

Ilyen körülmények között természetesen, hogy az olasz nép legszegényebb rétegei a fascista zászló alatt tömörülnek. Amíg azonban az olasz munkásság nemzeti alapra való áttérése már a mult esztendőben igen nagy méreteket értett, a liberális polgárság huzódása a fascista eszméktől egész a legutóbbi időkig feltűnő jelenség volt.

Most azután Gentili volt liberális miniszter Mussolinéhoz levelet intézett, amelyben bejelentéssel belépését a fascista pártba. Bevallja, hogy csak a fascista programja mentheti meg Olaszországot. — Kizáróan a fascista képesek csak a munkáskérdést a vörös téboly teljes kizárásával nemzeti és szociális alapon megoldani.

Természeteszerű, hogy Gentili levele óriási feltűnést keltett egész

Olaszországban, mivel az ő át-lépését a fascista táborba a liberális front teljes felbomlásának tudják be és a fascizmus végleges diadalra jutását látják benne.

Rómából jelentik: Gentili miniszternek a szabadelvű pártból

Exhumálnak az ó-temetőben.

— A város tisztviselő-telepet létesít a sírok helyén. —

Az ó-temető horpadozó sírhantjai alatt már nem nyögnek a koporsók korhadó deszkái, amelyeket az enyészet, az örök élet véggi folyamata a földdel egyenlő anyaggá változtatott. Csak a meztelenre mart csontvázak nyulnak el mozdulatlanul a nyirkos föld alatt. Rajtuk még nem rágott az idő semmi változást, legfeljebb egy-egy berogyott koporsó mozdította el az addig nyugodtan fekvő sötét szemüvegű koponyákat, vagy recsentette ketté a csupasz meredő bordákat. Az enyészet itt már évszázadokra elvégezte munkáját. Ott lemm már nincs korhadó deszka, nincs hus, nincsenek férgek, csak föld van és emberi csontok vannak. Fent pedig buján virul az élet. Talán sehol sem olyan virul az élet, olyan üdék és olyan fenéséges élet-illatot terjesztők a fák, a növények, mint itt az ó-temetőben. Magukba szívják lentől az éltető nedvet.

A süppedő sírokon ásóval a hátán baktat három ember. Megállnak az egyik sírhant előtt és füttyörészve ásmi kezdenek. Egy száraz kopott fakereszt borul rá a félig felásott sírra. Rajta alig olvashatóan ez a fölírás:

Itt nyugszik Molnár Bálint
meghalt hazájátért 1849. június 17-én.

A gödör mindig mélyebb lesz. Az ásók néha megakadnak a fák terpeszkedő gyökereiben és egyik ásó lapátja felszínre dob egy koponyát. Mintha Hamlet egyik jelenete játszódna le. A sírásók abba hagyják a füttyörészést és az egyik szól:

— Most jobban vigyázzatok!

Egymásután kerülnek fel a láb-száraik, a kezek és a bordák. Különös hangulat. Mintha minden és mindenki átérezné a halál misztériumának kifürkészhetetlen problémáját. Elhalt a szó az ajkakon. Csend. Csak a sírból felásott csontok koppannak meg a fekete posztóval leborított láda deszkafalán. Exhumálnak.

Az élők kegyetlenek. Szükségük van a holtak által elfoglalt területekre, tehát egyszerűen kikapcsolják őket. Cívódás, törvény és rendőr nélkül folyik a munka a holtak birodalmában. Nincs, aki ellenszegüljön. Az ó-temetőből, ahol évtizedekkel ezelőtt temettek utójára, hét holttestet, hét csontvázat vittek át a többi temetőbe. Hét sírhantot gondoztak kegyelettel az utódok évtizedeken keresz-

való kilépése és a fascista táborba csatlakozása következtében a szabadelvűek elhatározták, hogy szorosabban fűzik össze soraikat. — Nagy feltűnést keltett, hogy Szalandra volt miniszterelnök kérte a szabadelvű pártba való felvételét.

tül, hogy megmentésük az elmulástól, a névtelenségtől. A csendes nyugvásukban megzavart holtak most új pihenőre kerültek, mert a régi helyre az élők költöznek.

Az ó-temetőt a város tisztviselő telepnek használja fel. Elsimitják a puposódó hantokat és ismét ásnak, hogy épületet emeljenek az élőknek. Csontok kerülnek majd felszínre, amelyeket egy sírba helyeznek, hogy folytassák tovább pihenésüket. Az ó-temető helyén pedig füstölő kéményű házak sorakoznak és bennük az életért az étellel küzdő emberek sírnak vagy nevetnek. (p. g.)

Az elcsábított férj.

(Érdekes kártérítési pör.)

Londonból jelentik: A londoni törvényszéken a minap érdekes esetet tárgyaltak, mely élénk cáfolata annak, amit a haragos nők általában a férfiakról, főleg egyes megátalkodott asszonyok a férjéről hangoztatnak, hogy a férfi nem ér semmit. Az eset a következő:

Grayné asszonyság észrevette, hogy huszonhatévi házaseset után férje figyelme és lovagiasága hasonlóvá kezdett lenni ama gyertyához, mely utolsókat pislog. E gyertya csakhamar minden lovagiaság nélkül kialudt. A bus hitves, kutatva a sajnálatos körülmény okát, rájött a baj okára, mely egy már korántsem fiatal, de még mindig vonzó külsejű dáma, aki szikrát csiholt a család fő szívéből. Az ügy végre is váláshoz vezetett. Az asszony bírósághoz fordult, kijelentve, hogy a csábító szíren kártérítéssel tartozik, mint-hogy elrabolta a gyermekek táplálóját és a női számlák hűségét kiegyenlítőjét. Az angol bíróság a multban már többször foglalkozott oly esettel, amikor az elhagyott férj indított kártérítési kereset, de az, hogy a feleség lépjen fel, még nem történt meg. A londoni törvénykezők ezuttal kimondták, hogy elvben elismerik Grayné asszony keresetének jogosságát, csak-hogy az ilyesmit, azt, hogy az elcsábítás az idegen hölgytől ered, ki is kell mutatni.

— Maninék és Scotus Viator. Bucarestből jelentik: Maniu Gyula és Pop Mihály, a nemzet pártjából, vezérelték ma Clujra (Kolozsvárra) utat, hogy ottan Scotus Viatorral tárgyalásokat folytassanak.

Működnek a tolvajok

az arad-nagyvárad vasúti vonalon.

(Egy aradi ügynök kalandja.)

Az arad-oredea-mare (nagyvárad) vasútvonal megnyitásából származó gazdasági előnyöket igyekeznek mindenki fölé telhetőleg kihasználni. A két város között közlekedő vonatok állandóan zsúfolva vannak utasokkal. Ez a tény kiváló működési teret biztosít a vasúti zsebtolvajoknak, akiknek egy különítménye intenzív munkát fejt ki az új vasútvonalon. Már a megnyitást követő napon történtek apróbb lopások. Eltűnt egy-két pénztárca kisebb összegekkel, néhány nem nagy értékű csomag és egyéb kis értékű holmi, amelyek miatt még jelentést sem érdemes tenni a rendőrségen.

Az a kaland azonban, amely Rosenberg Vilmos aradi ügynökkel történt, valószínűvé teszi, hogy szervezett tolvajbanda működik az új vasútvonalon. Rosenberg Vilmos néhány napig üzlet ügyben Oredea-Máren (Nagyváradon) tartózkodott. Üzleti ügyeinek elintézése után elhatározta, hogy vissza tér családjához Aradra. Tegnap délután indult el Váradról és a motorossal csakhamar berobogott a szalontai állomásra. Utközben egy jóképű fiatalemberrel ismerkedett meg és együttesen elhatározták, hogy Szalontán megisznak egy-egy pohár hűsítő sört. Elhatározásukat tett követte. A habzó pohár kiürítése után fizettek és visszavonultak kocsijukba. Egyszerre az ismeretlen, de jóképű ifju felugrott és ijedten felkiáltott:

— Szerint Isten, a vendéglőben felejtettem a tárcámat!

Ezzel rohant le a motoros kocsiból, be a vendéglőbe. Eltelt egy perc, követte a másik és a harmadik, a tárcája vesztett fiatalember azonban nem jelentkezett. A vonat sipolt és lassu méltósággal elindult Arad felé. Az ott hagyott aradi ügynök pedig éppen sajnálni akarta a lemaradt fiatalembert, amikor ösztönös mozdulattal a balmelléhez kapott, ahol leiekkel megrakott tárcája volt. Tényleg csak volt, mert a zseb üresen, tántorgva ölelte át a rémülten kótorászó kezeket. Szóval eltűnt a tárcá is.

A legközelebbi állomáson Rosenberg Vilmos áttelefonált Szalontára, hogy nem maradt-e a vendéglőben egy leiekkel töltött barna bőrtárca R. V. megal?

— De igen — idt a motoros válasza — elvitte egy magas megnyitott tárcájú fiatalember. Azt mondta, hogy ő felejtette az állomáson.

Csendőrség. Rendőrség. Nyomozás. És a jóképű fiatalember azóta valószínűleg borotvált képpel issza a habzó sört kiszemelt áldozataival. (Solt.)

Hogy áll a leu?

Június 6-án fizettek 100 lelért:

Aradon:

2.85 svájci frankot,
7.82 francia frankot
17.30 szokol,
2.906 külföldi magyar koronát,
3.100 tényleges magyar koronát,
2.500 belföldi magyar koronát,
38.500 német márkát,
37.000 osztrák koronát.

Párisban 8'15 frankot

Budapestben 2850-3050 koronát

Bécsben 38000 osztrák koronát

Beigrádban 42.— dinárt

Londonban 1 font 920 lei.

Irodalom, művészet

Kardos-Csányi premierà

(A Sárga nagyur és a Szivartüzek.)

Csütörtök este, mielőtt a függöny felgördül, elsőnek Csányi Mátyás frissen komponált muzsikája csendül föl a kiegészített zenekarból. A buján csapongó melódiák a néző lelki szemei elé vetítik a Sárga nagyur misztikus alakját és mire szétárul a függöny, már gazdag pompájú kínai milliőben áll frakkosan, fehér-tükrös plasztikában Darvas Ernő, a Sárga nagyur kreatója, Pergamenszerű misztikus sárga arca, ideges mozdulatai, elgyötört lelkének sejtelmes kitükröződése, majd a hasistól mérgezett ember haláltusájának bravuros rajza, Darvas Ernő szenesi pályájának egyik legszebb állomása lesz. A Sárga nagyur Kardos Andor és Csányi Mátyás műve, karöltve a Szivartüzekkel, amelyekben Gergely Gizi értékes egyénisége, Jávor Alfréd előkelő, érdekes hercege, Mészáros Béla japán orvosa, Tökés Anny, valamint Gömörly Emma a jóleány karakter-figurájában és Vannav Lonci, a kis japánhaha alakjában csütörtökön indul el sikerdus utjára.

* **Legénybucsu.** Strausz Oszkár örökbecsű operettjét, a Legénybucsu elevenítette fel kedden este a városi színház. A repriz csaknem újdonsággént hatott, mert évek óta nem játszották Aradon és teljesen új szereplőkkel, gondos előadásban hozta ki a színház a darabot. A régi szereplők közül Halmos Mici bárányja és Győző Alfréd urasági inasa most is kitűnő alakítás volt. Halmos Mici énekével brillírozott, Győző aranyhumora pedig állandóan jókedvben tartotta a nézőteret. A szerelmes szívű báró kedves alakját Tompa Béla most játszotta először Aradon. Énekszámait és táncait nagy tetszéssel fogadta a közönség. Balogh Böske temperamentuma ez alkalommal nem lépte át a megengedett határt. Kisebb szerepekben Tibor Lóri, Faludi, Olasz és Acs járultak hozzá a repriz sikeréhez. A nézőtérén mindvégig premiérhangulat uralkodott. (V. I.)

* **Az aradi nyári szinkör-heti műsora.** Csütörtök: Sárga nagyur, Szivartüzek. Bemutató előadás. Péntek: Sárga nagyur, Szivartüzek. Szombat: Varázskeringő. Vasárnap este: Árendás zsidó. Barics Gyula és Győző Alfréd felléptével.

* **Vizsgahangverseny.** Békefi-Szalay növendékeinek vizsgálati előadása e hó 10-én, vasárnap délután fél 5 órai kezdettel lesz megtartva a román állami középiskola disztermében (Strada Bratianu No. 15.) Belépő-díj nincs.

* **Sándor Erzsí felléptei.** A szinkör bizottság mai ülése megengedte, hogy Sándor Erzsí vendégfellépte alkalmával a városi színház a belépő jegyek árát ötven százalékkal felemelje. Azonkívül tudomásul vette, hogy 10-én, vasárnap délután a hadiárvak javára előadást tartanak a téli színházban és Stefanescu cluji (kolozsvári) román társulata három estén vendégszerepel Aradon.

* **Premiérhangulat** uralkodik napok óta az aradi nyári szinkörben: az operett-együttes egyik legszebb Strauss-operett, a Varázskeringő reprizére készül, amely most Aradon hosszú évek után bemutatászámba megy. Szombaton este kerül a Varázskeringő színre új szereposztás-

ban, új betanulással és szép táncbetétekkel. Az operett női főszerepét Horváth Mici alakítja, partnere Tompa Béla lesz, Balogh Böske pedig érdekes tánckreációkat mutat be Selmeczi Mihállyal. A Varázskeringőre jegyek elővételben kaphatók.

* **Az Árendás zsidó** Barics Gyula és Győző Alfréd felléptével vasárnap este kerül színre az aradi nyári szinkörben.

* **Nagy Géza** fényképész külföldi tanulmányutjáról visszatért s műtermék vezetését személyesen vette át, hogy azon újításokat, melyeket a festőművészet terén tapasztalt, műtermében meghonosítsa. Ecélből műtermét modernebb eszközök és személyzettel följújíttja.

Kibékült Istennel halálos ágyán.

— Meghalt az aradi istentagadó cipésmester. —

Egy érdekes embert temettek el tegnapielőtt Aradon: Fischer Sámuel a tudós cipéssz, a szabadgondolkodó, aki életének utolsó órájáig atheistának vallotta magát. Az öreg Fischert sokan ismerték. Str. Bratianu (Weitzer utcai) kis műhelyében néha vitára gyűltek össze papok, tanárok, hivatalnokok és a vita hevében Fischer állításainak igazolására idézte Nietschét, Bölschét, Darvint, Bébelt és Marxot. Mert nagyon sokat tudott és rengeteget olvasott. Az atheistának ama kivételes csoportjába tartozott, akik állandóan a hitelenségüket hangoztatják, de jobban hisznek, mint bárki. Tagadta az isten létezését és ezzel a tagadással a lelkében lázadó hitét próbálta elaltatni.

Vasárnaponként a Vadászkiert-kávéház egyik asztalánál foglalt helyet nagy társaságával. Ilyenkor frissen volt borotválva, elegáns fekete ruha, kemény gallér, csokor nyakkendő volt rajta. Szemei lángban égtek, amikor vitáztott. Pályát tévesztett ember volt és ezt tudta, érezte maga is. Kegyetlen volt hozzá a sors és elégedetlensége az örök tagadásban nyilvánult meg. Ha valakivel megismerkedett, így mutatkozott be:

— Fischer Samu cipész vagyok.

Ezt a szót, hogy „cipész” büszkén és erőteljesen hangsúlyozta. Pedig nem volt rá büszke. Ezzel csak a tudását akarta jobban ki-domborítani. És el is érte a hatást, mert néhány pernyi beszélgetés után az új ismerős érdeklődött, hogy nem a háborus konjunkturák kényszerítették-e arra, hogy foglalkozását változtassa. Végredele-tében temetéséről is intézkedett. „Egyszerűen és pap nélkül temes-senek” írta.

Életének utolsó percéig eszméletlenül volt. Agyműködése egy pillanattal sem szünetelt. Irónikus megjegyzéseket tett, amikor feleségének vagy fiának szomorú arcát látta. Tudta, hogy menthetetlen és el volt készülve a halálra. Halála előtt negyed órával reggeli-

kért. Amikor felült ágyában, hogy reggelijét elfogyassza, fájdalmasan feljajdult:

— Jaj istennem!

— Látod — szöft a felesége, ilyenkor az istent hívod. — Fischer bácsi ránézett feleségére:

— Tudod mit, — mondotta mosolyogva — pappal és énekszóval temesettek. Te pedig büszke lehetsz rá. *megbékítettél az istennel*

Azután hátra hanyatlott és néhány perc múlva kilehelte lelkét. Amint ott feküdt holtan az ágyban arca elsimult, csak az az irónikus mosoly, amellyel a megjegyzéseit szokta volt kísélni, fagyott sápadt ajkára.

A fiatal Szemző ellenfele.

(Dr. Székely Imre levele az Aradi Közlönyhöz.)

Május hónap végén budapesti fávirat alapján beszámoltunk arról, hogy dr. Székely Imre részvénytársasági főtisztviselő. Székely Bertalannak, az aradi Közgazdasági Bank vezérigazgatójának fia Budapesten Kardpárbaji vívott ifj. Szemző Gyulával, akit a fején súlyosan megsebesített. — Tudósításunkban budapesti jelentés alapján azt írtuk, hogy a párbajt megelőző affér a Bristol-szálló éttermében játszódott le és hogy ifj. Szemző a következő tartalmu névjegyét küldött dr. Székelynek: — Maga zsidó, azonnal hagyja el az éttermet!

Tegnap Aradra érkezett szülei látogatására dr. Székely Imre, aki ma a következő levelet intézte az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez: — Az Aradi Közlöny tekintetes szerkesztőségének Arad.

Tegnap érkeztem Aradra és ma olvastam b. lapjuknak múlt hó 23-án megjelent számában a személyemmel kapcsolatos közleményt. A nélkül hogy a közlemény érdemi tartalmát érinteni akarnám, megállapítani kívánom, hogy az részben téves információ alapján lett közzétéve, mert az incidens nem a Bristol-szálló, hanem a Hungária-szálló éttermében

folyt le, azonban engem a helyiség elhagyására senki sem szólított fel, még kevésbé aposztrofálhattott úgy, hogy: „maga zsidó”, mert én zsidó nem vagyok és ezt maga a sértő fél is nagyon jól tudta. Ha már nem kerülhettem el azt, hogy az igen tisztelt Szerkesztőség szerény személyemmel b. lapjának hasábjait foglalkozzék, akkor súlyt helyezek arra, hogy a közlemény téves adatai helyreigazittassanak. Kiváló tisztelettel: dr. Székely Imre.

Nagy botrány

a magyar parlamentben.

(Sándor Pál és Benárd Agoston afférja :: Pallavicini örgrófol nem adták ki.)

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén tárgyalták Pallavicini György örgrófol mentelmi ügyét. Az örgrófol Batthyány Tivadar gróf rágalmazásért és becsületsértésért feleltette, mert Pallavicini indítványára politikai magatartása miatt kigolyózták a Nemzeti Kaszinóból. A mentelmi bizottság azt a javaslatot terjesztette a nemzetgyűlés elé, hogy ne adja ki Pallavicinit, mert az ügyben politikai zaklatást lát fennforogni. A javaslat feletti szavazást a mai ülésre halasztotta. Az ülés megnyitása előtt a folyosón Nagy Emil, akit igazságügyminiszternek emlegettek, kijelentette, hogy ha hozzá lehetne szólni az ügyhöz, a kiadatás mellett szólna fel. A napirend előtt Horváth Zoltán felolvasta gróf Batthyány Tivadar levelét, amely szerint a Nemzeti Kaszinó kihallgatás nélkül zárta ki.

A névszerűlti szavazás vége felé izgalmas jelenetek játszódtak le. Rassay Károly figyelmeztette Sándor Pált, hogy a közbeszólások özönében azt kiáltotta feleje Benárd Agoston, hogy „hazaáruló”. Sándor Pált a szélső jobbról és a sajtóban többször támadták, hogy egy newyorki cionista lapban cikksorozatot tett közé Magyarország ellen. Sándor ezt akkoriban a leglátározottabban megcáfolta. Sándor Pál Rassay figyelmeztetésére ezt kiáltotta Benárd felé:

— Maga a leghitványabb, leginfámisabb és leggyávább fráter, akit valaha láttam, aki mindig az ember háta mögött uszit!

Rassay is sértő szavakat kiáltott Benárd felé, a szélső balról pedig többen azt kiáltották, hogy „infámis kutya!” Szilágyi Lajos erre a baloldali széksorok előtt ingerülten kijelentette:

— Szégyenlem, hogy képviselő vagyok! Ilyen tónusban itt mégsem leliet beszélni.

Bogya János ezt kiáltotta a szociálisták felé:

— Részeg népvezérek! Megpofozom őket!

Az elnök ekkor az ülést feifüggesztette. Amikor Huszár Károly, aki az ülésen elnökölt, az elnöki emelvényről lelépett, a szociálisták hozzászettek és Esztergályos János olyan kijelentést tett, hogy rossz néven veszik, mert nem rótta meg Bogyát, aki ha még egyszer kinyitja a száját, megpofozza. Huszár azzal védekezett, hogy nem hallotta a sértő közbeszólást és megígérte, hogy utánanéző a

gyorsírói jegyzetekben. Eközben a folyosón Sándor Pál és Szilágyi Lajos körül valóságos gyűrűt alkottak a teremből kitóduló képviselők. Sándor Pál a képviselők nagy csoportja előtt ismét kijelentette, hogy Benárd a leginfámisabb fráter, akit valaha látott. Jól tudja, hogy novembertől kezdve igyekeznek őt az ébredők hazaáruló színen feltüntetni, de eddig nem volt bátorságuk, hogy a parlament elé hozzák vádjait.

Szünet után kihirdette az elnök a szavazás eredményét. A mentelmi bizottság javaslata mellett nyolcvanán, ellene negyvenfően szavaztak és így Pallavicin nem adják ki. Az elnök ezután infelmet intézett a képviselőkhez, hogy tartsák meg a parlamenti illem hangját, mert ha ilyen tónusban folynak tovább az ülések, az katasztrófára vezethet. Ezután Bogyát rendreutasította a szociálisták felé kiáltott durvaságaiért. Bernárd Agoston az ülés után Sándor Pált és Rassay Károlyt provokáltatta.

Uj maximális árak.

(Drágább lett a hús Aradon.)

Dr. Robu János főpolgármester május 9-től kezdődőleg ismét maximalta a hús- és a piaci árakat. A piaci árakban nagyobb változások nem történtek, csak az újonnan piacra került zöldségfélék kerültek bele a maximális árjegyzékbe. A főpolgármester figyelembe vette a jelenlegi körülményeket és egyes élelmiszer árát leszállította. A hús árak azonban átlag 2—2 lejjel emelkedtek. A fontosabb élelmiszerek maximális árai a következők:

Elsőrendű marhahús kilója 20 lei, másodrendű 18 és harmadrendű 16 lei. Elsőrendű borjúhús 20 és a másodrendű 18 lei. Sertészsír kilója 30 és 28 lei, sertészsír kilója 60 lei, atepertőé 30 lei. Füstölt nyers sonka kilója 54, főtt és füstölt sonka 78 lei, friss kolbász 34, füstölt kolbász 40. Elsőrendű felvágott 32, másodrendű 28 lei. Háj kilója 54, nyers szalonna 52, füstölt szalonna 56 és csemegeszalonna kilója 58 lei.

Fehér bab kilója 7, ui burgonya 4 lei, szemes borsó literje 10, ugor ka 1.50—3, egy tojás 1 leu, három darab új kalarabé 1 leu, négy darab másodminőségű kalarabé 1 leu, egy csomó zöldhagyma és fokhagyma 15 bani, egy liter pöszméte 7, egy kiló kerti tök 8, vágott tök kilója 12 lei. Piaci tej literje 3.50, házhoz szállítva 4 lei, uradalmi tej házhoz szállítva 5 lei, tehénturó 7—8, tiszta juhturó 18, kevert juhturó 14, tiszta juhsajt 16.50, pusztai vaj 40 lei, tea-vaj 50 lei, tejszarnoki préselt vaj 70 lei. Kóvér liba és kacsa élő súlyban kilója 25 lei, fiatal liba párja 75—90, tyúk és kakas élő súly szerint párja 50—60, csirke nagyság szerint párja 20—40, libaszőr 70, libamáj 70. Cseresnye és meggy kilója elsőrendű 8 lei, másodrendű 6 lei, szamóca 10 lei. A többi árak változatlanok maradtak.

HIREK.

Az Aradi Közlöny a Bánságban.

(Hírszolgálatunk kiterjesztése Erdélyben. — Uj szerkesztőségünk és fiókiadóhivatalunk Temesvárott.)

Az Aradi Közlöny elterjedtségénél fogva kinőtt a vidéki keretek közül. Hírforrásai, belföldi és külföldi hírszerző összeköttetései messze túlhaladták a vidéki méreteket. — Az Aradi Közlönyt Erdély és a Bánság városaiban és a legmesszebb fekvő falvaiban is úgy olvassák, mint Aradon. Az olvasóközönség eme szeretetét akarjuk viszonzni akkor, amikor a nagyobb erdélyi és bánsági városokban még az eddiginél is intenzívebben építjük ki a szerkesztőség rendelkezésére álló hírszolgálatot.

Az Aradi Közlöny a mai napon szerkesztőségét állított fel Timisoarán (Temesvárott)

és naponta teljes részletességgel számol be a temesvári és a bánsági társadalmi, gazdasági és politikai élet minden mozzanatáról. Az Aradi Közlöny temesvári olvasóközönségének is szolgálatot öhajít feljesíteni, mert a temesváriaknak nincsen reggel megjelenő magyar napilapjuk és az Aradi Közlöny már a kora reggeli órákban ott van. A lap terjesztése céljából az Aradi Közlöny Temesváron fiókiadóhivatalt fog létesíteni, amely intézménynek szervezése most van folyamatban.

— A minisztertanács jóváhagyta a városi közüzemek kölcsönét. Zádor Imre gépüzemigazgató tegnap este érkezett haza Bucurestiből, ahol a gépüzemek nagy kölcsöne ügyében járt el. Elmondotta az Aradi Közlöny munkatársának, hogy a minisztertanács hozzájárult ahhoz, hogy a városi gépüzemek a Banca Nationala aradi fiókjától 7 és félmillió leies kölcsönt vegyenek fel. A nagy kölcsönt a gépüzemek vezetősége fontos berendezésre használja fel. Mindenek előtt több mozdonyt szereznek be és ezzel megjavítják a közúti közlekedést. Jelentős összeget fordítanak a régi tartozások fizetésére is. Végül kijelentette a gépüzemigazgató, hogy a minisztertanács határozatáról szóló kölcsönt a belügyminiszteriumban kézhez is kapta és magával hozta Aradra. A város úgy kapta meg a kölcsönt, hogy 7 és félmillió lei értékű értékpapírt vesz át, amelyre a nemzeti bank aradi fiókjánál egyelőre négy millió leies lombard kölcsönt vesz fel.

— Jégeső Romániában. Bucurestiből jelentik: Románia minden részéből jelentések folynak be, hogy a jégeső nagy károkat tett.

— Zita Olaszországba megy. Rómából jelentik: Most már egészen bizonyosnak látszik, hogy Zita exkirályné Olaszországban fog letelepedni. Félix páрмаi herceg és Bourbon Ferenc, az exkirályné fiverei erre vonatkozólag már lépéseket is tettek az olasz kormánytól.

Színészek, akik megfélemednek a közönségről.

Botrány a „Bajadér” előadásán: Balogh Böske és Bányász István a nyílt színpadon civakodtak: Ittelt a színházi törvényszék.

Az aradi Városi Színháznál uralkodó állapotokra legjobban jellemző a Bajadér hétfői esti előadásán történt színházi botrány. Ennek szereplői tegnap délelőtt állottak a színházi törvényszék előtt, mely példás büntetésben részesítette a botrány okozóit. A hétfői eset nem az első, amikor a közönség felháborodva hagyja el előadás közben a színházat, mert a szereplők a kevés közönség előtt nemcsak nem játszanak kedvvel, és ambícióval, hanem a legilletlenebb módon civakodnak a nyílt színen egymással. Az Arany-madár legutolsó előadásán történt még hasonló botrányos jelenet, a mit az amugy is valóságos időket élő színház érdekében ellallgatunk. A hétfői botrány fölött azonban nem lehet napirendre térni, mert a közönség jogos felháborodással kiűrtette a második felvonás után a nézőteret és mert a színélőadók nivójának ily nagy mértékben való alászállására még a színészet történetében nem volt példa. A közönség, amely szűkös anyagi helyzete miatt csak ritkán jut ahhoz, hogy a színházba járjon, nem érdemli meg, hogy egyes színészek ilyen előadást produkáljanak. — Ennek okoszerű következése különben is csak az lehet, hogy aki egyszer ilyen botrányos előadást végig néz, sokáig nem megy a színházba „szórakozni”. De beszéljen maga az eset. A Bajadér második felvonásában van Bányász István táncoskomikusnak és Balogh Böske szubrettnek jelenése, aki humorosan elmeséli, hogyan vadászott tigrisre Afrikában? Hogy ez

— Fizetésemelés — indextörvény nélkül. Bécsből táviratozzák: A kormány az állami tisztviselők újabbán kért fizetésjavítását bizonyos mértékben megígérte, de annak ellenében az indextörvény megszüntetését kívánja, amit a tisztviselők hevesen ellenznek. Az indextörvény megszüntetése pedig Zimmermann népszövetségi főbiztosnak, akit Ausztria pénzügyeinek ellenőrzésére küldöttek ki, a kívánságával is megegyezik.

— Munkabérek emelése Németországban. Berlinből táviratozzák: A pénzügyminiszteriumban ma befejezödtek a tárgyalások a munkások képviselői és a pénzügyminiszterium között. Megegyeztek, hogy a munkabérek az eddiginek kétharmad részével emelik a drágaság ellensúlyozására.

— A Fehér Kereszt évi bére. A törvényszék polgári tanácsa ma foglalkozott a Fehér Kereszt szálloda bérkérdésének ügyével. Dr. Tagányi Sándor, a Fehér Kereszt tulajdonosa 90 ezer leiről 215 ezer leire emelte fel a szálloda évi lakbérét, de Láng Imre, a szálló bérlője úgy nyilatkozott, hogy csak 110 ezer leit hajlandó fizetni. A bíróság elé került az ügy, amely mai tárgyalásán nem hozott ítéletet, hanem a bizonyítás kiegészítését rendelte el.

— Jeritza Mária a sinylódó zenészekért. Budapestről táviratozzák: Az itt vendégszereplő Jeritza Mária 5 milliót gyűjtött a szilyos anyagi helyzetben levő zenészek javára. Ehhez még egy milliót a magából adott.

minél jobban liasson, egy utánzott tigrisbőrt vesz magára. Bányász hétfőn este is felvette a tigrisbőrt, amikor Balogh Böske egész hangosan a következőket mondotta Bányásznak:

— Sebestyén ezt másképp, sokkal jobban csinálta.

Bányász nem hagyta magát, hanem visszavágott:

— Honi Hanna is másképp sokkal jobban játszotta a szerepedet!

Balogh Böske nem reagált Bányász vicceire, hanem ásitozni kezdett.

— Álmos nagyságos asszony? szemérmetlenkedett Bányász — majd tovább mondta szerepét. Mikor Bányász a tigrisvadászat történetének elbeszélését befejezte, Balogh Böske ismét megszólalt:

— Vége van! Hála Istennek! Nyíltszíni tapsot kérek!

A közönség felháborodva távozott a nézőtérrel és a harmadik felvonást csaknem üres nézőtér előtt játszották le. A színházi törvényszék kedden délelőtt tárgyalta Balogh Böske és Bányász ügyét. Bányász találta főbűnösnek és ezért a kedd este színterületű Legénybucsu Lőrinc szerepét elvette tőle, amelyet Győző Alfréd, mint vendég játszott. Balogh Böske súlyos dorgálást kapott azzal a figyelmeztetéssel, hogy hasonló eset előadása alkalmával állásvesztésre ítélik. Hasonló szigorú figyelmeztetést kapott Bányász is és így remélhetőleg az operett-előadások ezután minden különösebb botrány nélkül fognak lefolyni.

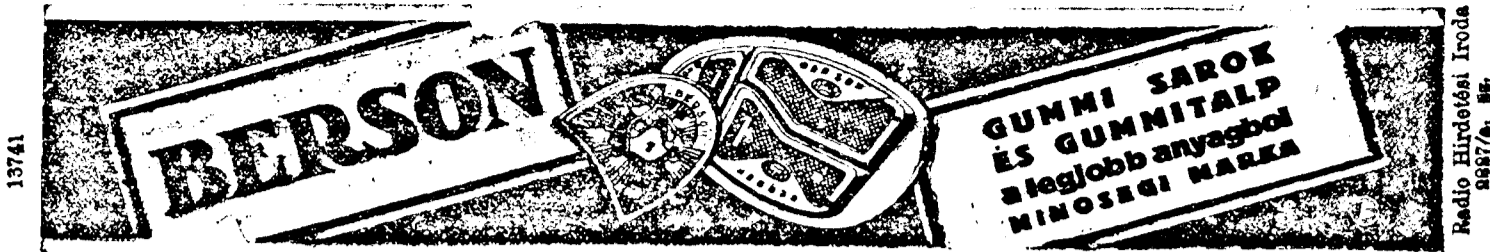
— Eljegyzés. Kovács Zsóka és Fáy Gyula jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Borzalmas betegség pusztit Oroszországban. Rómából jelentik: Az Osservatore Romano írja oroszországi jelentés alapján, hogy Orosz ország lakossága körében, de főleg a gyermekek között egy „terkorhut” nevű betegség pusztit, amely a szájtüregt olyan erősen megduzzasztja, hogy a betegek csak nagy fájdalommal között képesek a kizárólag folyékony táplálékot magukhoz venni. A betegek teste azután felpuffadás következtében huszonnégy órán belül valósággal szétreped. A betegek a lehetőségek szerint a pápai segítőmisszió igyekszik segíteni. Az orosz szovjetköztársasághoz tartozó tatár köztársaságban tífuszjárvány dúl, amelynek eddig a megbetegedettek 30 százaléka áldozatul esett.

— Szabadon a szeméremértő festőseged. Az Aradi Közlöny írta meg, hogy a rendőrség letartóztatta és az ügyészség fogházába kísérte Csulinszki Pál festősegedet, aki fiatal iskolás leányokat erkölcsstelségre csábított. A vizsgálóbíró a terhelt kihallgatása alkalmával megállapította, hogy Csulinszki nem bűntényt, hanem csak vétséget követett el és ezért az ügyet a járásbíróhoz tették át. Zih József járásbíró ma hozott ítéletet Csulinszki további fogvatartása felett és úgy döntött, hogy mivel Csulinszki csak közszemérem elleni vétséget követett el, az érdembeli tárgyalás megtartásáig szabadlábra helyezi. Csulinszki még délelőtt elhagyta a fogházat.

A nyári szezon alkalmával a Missir & Co. S. A. aradi cég június 1-től eladásra bocsájtott nagy mennyiségű marochinek, Eponjurök, mar-chizek és különböző más cikkek; valamint cipők is mélyen leszállított áron.

Mozi.

* Pálinka címen érdekesítő drá-mát mutat be csütörtökön az Apolló. A „kristálpalotában“ Hella várja jegyesét, Erik orvost, aki az álarc-sok csoportjából elő is kerül, de igen szomorú lelkiállapotban. Elmondja, hogy fogadott apja pénzen vásárolta meg őt egy ittas asszonytól, aki nemsokkal később borzalmas halálal pusztult el. Erik e felfedezés nyomán kétségbeesetten félti boldogsá-gát, jövőendő életét, de Hella báto-ritja, vigasztalja. Egy fejezőc jelenik meg Hella előtt s elmondja, hogy Erik apja, aki elmondja, hogy Erik anyját házasságtörésen kapta rajta, a csábítót megölte, hűtlen fele-ségét pedig elűzte, aki végleg elzül-lött. Hirtelen kigyulladt a palota, a fejezőc megmenti Hellát, majd visz-szarohan a lángok közé, ahol a ha-lálát leli. Hella és Erik boldogok lesznek. A megkapóan szép társá-dalmi dráma csütörtöktől vasárna-pig marad az Apolló műsorán.

* Az arad-várad vasútvonal ün-nepélyes megnyitása az elmúlt va-sárnapon történt s erről a páratlanul érdekes és nagyfontosságú esemé-nyről filmfelvétel készült. Az Apolló igazgatósága, hogy a közönség ér-deklődését a legteljesebb mértékben kielégítse, minden lehető áldozattal azon buzgólkodott, hogy ezt a fil-met megszerezze és bemutassa. Az új vasútvonalról készült filmfelvétel még e héten bemutatásra kerül az Apollóban.

NYILTTER.

Az ezen rovát alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Ertesítés!

Alulírottak a n. é. közönség szí-ves tudomására hozzuk, hogy a „Central“ fordítási, hirdetési és adásvételt közvetítő irodából bará-tságos uton kiléptünk és azzal min-den közösségünk megszűnt.

Egyben tisztelettel tudomásul ad-juk a n. é. közönségnek, hogy

ECCA

néven a Strada Eminescu 40. a. (6.) sz. alatt könyv-, kotta- és papirkeres-kedést, fordítási, hirdetési, adá-svételt közvetítő, kereskedelmi infor-máció és hangversenyrendező irodát nyitunk, amelynek ünnepélyes meg-nyitója 1923. június 10-ike lesz.

Birkenheuer József és Mudura Ti-nódi János. 13951

Köszönetnyilvánítás.

Szeretett férjem elhalálása alkalmával mindazoknak, akik a koporsó-jára koszorút és csokrot helyeztek s a végtisztességen megjelenni az ivések voltak, őszinte köszönetet mondok. Felejthetetlen lesz előttem a róm. kath. gimnázium részéről megjelent tanuló ifjúság, a nyomdai munkásság, valamint a Gutenberg dalárda igaz részvéte.

Arad, 1923. június 6.

Érv. Szűcs Mihályné és családja.

3201

20 család méh

méhészeti felszerelés-sel együtt eladó

Zuber Ferenc tanítónál Segenthau 13265 (Németság).

Műmalmomat bérbe adnám

szakembernek. Aján-latokat „Biztos meg-8 élıhetés“ jelígeré 13143

Kelet hírlapirodába kérek.

Hölgyeknek mindennapi használatra. Uraknak borotválkozás utánra ajánljuk a

HELACITOT

Izzadó fényes zsiros arc, egyszeri le-mosásra csodás szép lesz, mintha va-lami lehetet finomságu harmattal volna bevonva. (Miteszerek) atkák pár nap alatt elmúlnak. — Legártalmatlanabb arczszépítő. — Készíti:

Dr. Földes és Hehs Margitcrome gyára Budapest, I., Bertalan-utca 26. Arad—Uj-Micalaca. 18868

Darabos kőszén

cséplőgépek részére, valamint

porszen

téglagyarak és üzemek részére legolcsóbban

kap-ható Vas és Társa, Timisoara. IV., Begajobbsor 17. (Műmalmom közelében.) 13755

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Permetezze szőlőjét OIDIUM ELLEN

BRUNETI

„FLORISTELLA PALERMO“

KÉKPORRAL

kgr.-ként 11 Lei 50 bani. :- 98-99%-os garantált minőségű K É K K Ó kgr.-ként 30.- Lei

D. ANASTASIU cégnél, Aradon, Bulevar-dal Regele Ferdinand I/a.

ERSTE DONAU-DAMPFSCHIFFFAHRTS-GESELLSCHAFT D. D. S. G.

EXPRESS-PERSONENVERKEHR

mit Expressgüter beförderung zwischen

Wien-Bratislava-Budapest-Beograd-Orşova-Lom-Rustschuk-Giurgiu

mit erster Fahrt von Wien nach Giurgiu am 23. Mai 1923.

„ „ „ „ Giurgiu nach Wien am 28. Mai 1923.

I. und II. Platz.

Der Verkehr wird von den neusten Luxusdampfern besorgt

AUSZUG aus dem FAHRPLAN:

T a l f a h r t:

ab	Wien	Mittwoch	und	Sonntag	7,00 Uhr
an	Beograd	Donnerstag	„	Montag	19,00 „
ab	Beograd	Freitag	„	Dienstag	4,00 „
an	Orşova	Freitag	„	Dienstag	13,20 „
ab	Orşova	Freitag	„	Dienstag	13,30 „
an	Giurgiu	Samstag	„	Mittwoch	10,40 „

B e r g f a h r t:

ab	Giurgiu	Donnerstag	und	Montag	5,00 Uhr
an	Orşova	Freitag	„	Dienstag	9,00 „
ab	Orşova	Freitag	„	Dienstag	9,10 „
an	Beograd	Freitag	„	Dienstag	22,30 „
ab	Beograd	Samstag	„	Mittwoch	10,00 „
an	Budapest	Sonntag	„	Donnerstag	14,30 „
ab	Budapest	Sonntag	„	Donnerstag	18,30 „
an	Bratislava	Montag	„	Freitag	9,00 „
ab	Bratislava	Montag	„	Freitag	9,30 „
an	Wien	Montag	„	Freitag	14,30 „

Auskünfte erteilen:

die Generalvertretung der DDSG in Bukarest

103, Calea Victoriei, 103.

casuța poștala 249.

Telephon 39/51.

3141

und die Agentien der DDSG in Giurgiu und Orşova.

Motorkerékpárok

Zündapp 2¹/₄ HP. Flink 1³/₄ HP. gyártmány beérkeztek.

Megtekinthetők ma „Vadászkürt“ szálloda. 1-1 Megbizott: STRAUSKY OTTO ugyanott.

Szöllőbirtokosok! Permetezőket rutányosan és szak-
szerűen javít: **Scheibel Vilmos cég** ARAD, Strada Eminescu
No. 14. (Deák Ferenc-u.)

Apró hirdetések.

Levelésés.

INTELLIGENS özvegy asszony idősebb
urnak barátságát keresi, aki öt anyagi-
lag támogatná. Leveléket „30” jelkével
Wallinger hirdetője továbbít. 13266

Alkalmazás.

FIUK ÉS FÉRFIAK KÖNNYŰ MUNKA-
RA AZONNAL FELVÉTELEK. CIM
CENTRAL HIRDETŐJÉBEN. 13841

FIATAL, 22 éves asszonyka a háztartás
minden ágában jártas, háztartásnőnek
menne maxányos urhoz, vagy plébániára
vidékre. Cim a kiadóhivatalban. 3161

ELSŐRENDŰ HIMZŐNÖK felvételnék
„Femina” kézimunka szalon Bulev. Re-
gina Maria 21. 3164

EGY TANULÓ és egy kifutó felvéte-
lik. Pax-buffet Piața Avram Iancu (Sza-
badság-tér.) 3185

TISZTESSÉGES főző mindenest keres
kötő családot. Strada Mărăsești 34.
(Központi-utca 53.) 3198

NŐS MOLNÁRSEGÉD, ki öltöztet ma-
lomban egy évig mint segéd dolgozott,
állást keres. Cimeket a kiadóhivatalba
kér. 3199

SZOBALÉNY azonnali belépésre ké-
restetik. Cim Wallinger hirdetőjében.
13266

MINDENES főzőnőt keresek jó fizetés-
sel. Cim Wallinger hirdetőjében. 13266

HAZIKISASSZONYT keresek, aki a fő-
zést vállalja. Állomás főnök Ghioroc.
13266

GYERMEKTELEN fiatal házaspár ház-
mesternek ajánlkozik. Cim Wallinger
hirdetőjében. 13266

GÉPIRÁSBAN jártas, lehetőleg románul
tudó kisasszonyt keres dr. Werner Já-
nos ügyvéd. Strada Alexandri 1. 13144

GÉP- és kézi munkások sürgősen felvé-
tetnek állandó munkára Madarász ur-
szabónál Piața Catedralei (Tökölly-tér)
1. sz. 13266

VEGYESKERESKEDŐ segédet keres
Kohn László Arad-Buzsák. 3204

MEGBIZHATÓ, gyermekszertető nő 1
éves gyermek mellé azonnal felvétetik.
Jelentkezni Piața Avram Iancu (Szabad-
ság-tér) 10. a házfelügyelőnél. 3205

TISZTESSÉGES mindenest, esetleg be-
járóné felvétetik Bulev. Regele Ferdi-
nand (Boros Béni-tér) 20b) I. 3. 3206

Lakás.

URILEÁNY intelligens családnál butoro-
zott szobát keres teljes ellátással. Aján-
latokat „Otthon” jelkére kiadóba. 3200

KERESK 2 szobás lakást, Ügynökök
díjaztatnak. Cim Centrálnál. 13841

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba
teljes ellátással kiadó. Cim: Wallinger
hirdetőjében. 13266

Vétel és eladás.

UIDONSÁGOK érkeztek: Grenadinok
és Lybertikben. Mosó voál uidonság 38
Leil Strasser divatruházában. 3051

ELADÓ konyhabutorok, ebédlőasztal
székkel, ebédlőszerviz, abroszok, Str.
Consistorului 7-46. 3202

JÉGSZERÉNY, kertj garnitúra és pa-
dok eladók. Cim Wallinger hirdetőjében.
13266

ANTIK szekrény, óra, íróasztal, képrá-
mak, ebédlő dívany, szekrények, szé-
kek, vasmosdó, consol-asztal, fotelok,
képek, függöny, tükrös mozdó már-
vány lappal, férfi ruha, ágyhuzatok, dísz
tárgyak, stb. eladó. Str. Consistorului
12. (volt Batthyány-utca 23.) I. e. jobb.
1000

MEGVÉTELRE keresek egy 20 éven
alóli Hoffner cséplő garnitúrát. Ügynö-
kök díjaztatnak. Böhm, Strada Grivitei
(Miklós-utca) 27. 3195

ELADÓ három pár 42-es kájarat kom-
plett, koptató felvonók, szilajazatok, liszt-
keverő, köpad, transmissiók és egy új
fűszij. Kabát Testvérek Ternova-Kurta-
kér, állomás közelében. 3193

ELADÓ egy világos tölgy hámszoba,
egészen új. Strada Episcopul Radu 9.
(Magyar-utca 5.) 3203

KITÜNO ÜZLETI KÖNYVEK, IRODAI
CIKKEK és olcsó hangszerek. 100.000
kötetes kölcsönkönyvtár Kerpelől. Te-
lefon 385. 13625

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán
és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst
tárgyakat, perzsa és szíriai szőnyege-
ket, egész gyűjteményeket a legmagya-
sabb árban vásárol a Salon Artistique
Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-
palota.) 11895

URISZOBA vadonatúj eladó. Salon Ar-
tistique Fischer Eliz-palota. 13576

BICIKLI új és egy gyermekkosci eladó.
Strada Gozdu 4. I. 5. 13367

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKIN-
TETTEL sürgősen keresünk antik buto-
rokat, perzsa szőnyeget, festménye-
ket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán
tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös
munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk.
Szépgyűjtesei Szalon, Ortutay-palota.
13573

SZÖVETEK, mosók, vásznak, női kala-
pok olcsón, Pasch divatüzletben Strada
Eminescu (Deák Ferenc-utca) kaphatók.
1900

HALÁSZ HORGOK, botok, műlegyek
kaphatók Kochnál. Strada Eminescu
(Deák Ferenc-utca.) 3156

ÖTVEN HL. finom szilva pálinka eladó.
Sziifort Jóssef Butoni 41. szám. Aradm.
3176

HATOS Nicholson cséplőgép szekrény-
nyel együtt eladó, Özy. Stégerné, Pán-
cota. 3133

Ingatlan.

SAROKHÁZ jömenetelő fűszorúzóval,
termény, ital és helyegárusítással eladó.
Cim a kiadóban. 3184

SZÉP MAGÁNHAZ, melyben három szo-
bás átadható lakás, kert, dísznői, tehén
istálló van. Olcsón eladó. Str. Capitan
Ignat 37. (Kapa-utca 37.) 3194

KÜLVÁROSBAN három utcai, egy ud-
vari szoba, zárt folyosóból álló gyönyörű
magánház, udvar és kerttel. 130.000
lejtéri eladó. Uranus, főpostával szem-
ben. 13903

Üzletok.

FÖTEREN, forgalmas helyen nagyobb
üzlethelyiségre kiadó engros, vagy detail
üzletnek. Stern, Piața Avram Iancu (Sza-
badság-tér.) 13265

Oktatás.

ROMÁN lecke órákat vennék. Érteke-
zés délelőtt. Cim a kiadóban. 3197

Külföldi.

EZERJÖFŰ gyomorelixir, páratlan ha-
tású szer gyomor és bélbántalmak, ét-
vágytalanság, hányinger, felhívottság,
emésztési zavaroknál, Dr. Földes gyógy-
szertár Aradon. 10831

TARSÁT keresek 150 ezer lei tőkével,
meglevő nagyjövőjű iparvállalatom bő-
vítéséhez. „Tőke biztosítva” című aján-
latokat Kelet hírlapirodába kérek. 13142

BELVÁROSBAN világos pincehelyiséget
keresek, ugyanott földszinti irodával.
Cimeket Kelet hírlapirodába kérek.
13143

A régi jóhírnevű

„VAS”-kádforró

az izr. templom átellenében) teljesen ujjon-
nan, modernül berendezve reggel 6 óráig
este 9 óráig áll a n. ó. közönség rendel-
kezésére. Hideg és meleg fürdők. Pihenők.

A legolcsóbb, sortilozott,
Breviller-Urbán gyártmányu

csavarárak

I. Nacht cégnél Arad
Bulev. Reg. Ferdinand 28.

Rendkívül
olcsó

sincsavarok,
anyas csavarok, anyák, sasszegok, alátétek
szegesek

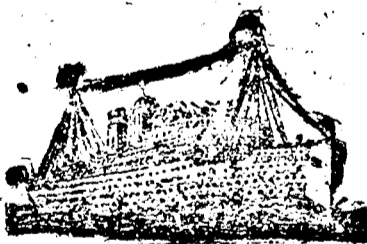
13144

kapupánt és kerékosavarak, stb. stb.

Holland Királyi Lloyd

Főképviselet Ro-
mánia részére: CUNARD LINE S. A. R.

Legkényelmesebb
utazás és kitűnő
élelmezés minden
osztályon. Rend-
szerszám forgalom
és összeköttetés
Romániával.

Közvetlen forgalom
Amsterdamon át
Braziliába, Argen-
tinába, Uruguay
és az összes Dél-
amerikai ál-
lamokba.

Földmivések kik Braziliába kivándorolnak,

pontos és díjmentes felvilágosítást kapnak, ugyanigy más utasok
az összes délamerikai utazási ügyekben. — Díjmentes
prospektust kívánatra készséggel küldünk. 2700

A Holland Királyi Lloyd fiókja:

CUNARD LINE S. A. R. Timisoara, III. Bulv. Carol
(Hunyadi-u.) 40. Telef. 20-09

Brilliansárnt, gyöngyöt, platinát, arany s ezüst munkát és hamis fogsorokat magas áron vesznek: Kun ékszerész, Arad.